Karolinska Institutet

Dnr 1-912/2025

Licentiatexamination vid KI

Information till betygsnämndsledamöter och ordförande vid licentiatseminariet

Innehåll

Inledning 1

Betygsnämnd – roll och ansvar 1

Ordförande vid licentiatseminarium – roll och ansvar 2

Licentiatavhandlingen 2

Förhandsgranskning 2

Vad ingår i examinationen? 3

- Ramberättelsen/kappan 3
- Mål för licentiatexamen 4

Licentiatseminariet 5

- Digital medverkan 5
- Beslutssammanträde efter seminariet 5

Oförutsedda situationer 6

- Förhinder 6
- Misstankar om oredlighet 6

Kontaktuppgifter 6

BILAGA. Mål för licentiatexamen 7

Version:2025-09-15. Ersätter dnr 1-16/2024

Inledning

Detta dokument är en sammanställning av regler rörande licentiatseminarier och examination av licentiatavhandlingar vid KI. För åtkomst till hela regelsamlingen *Regler för utbildning på forskarnivå vid KI* hänvisas till KI:s webb[1].

Syftet är att betygsnämndsledamöter och ordförande på ett enkelt sätt ska kunna läsa på inför sitt uppdrag.

Betygsnämnd – roll och ansvar

Betygsnämnd utses av Disputationskommittén på delegation från Kommittén för utbildning på forskarnivå.

Betygsnämndens roll är att vara examinator, vilket innebär att bedöma licentiandens prestation vid seminariet, bedöma det vetenskapliga innehållet i delarbetena, kappans kvalitet samt att beakta att examensmålen är uppfyllda (se *Vad ingår i examinationen*? nedan).

I uppdraget ingår även att genomföra en förhandsgranskning av avhandlingens delarbeten (se *Förhandsgranskning* nedan).

Sammansättning av betygsnämnden

Betygsnämnden ska bestå av tre ledamöter (om det finns särskilda skäl, t.ex. om en avhandling är av uttalat tvärvetenskaplig karaktär, kan antalet betygsnämndsledamöter utökas till fem). En av ledamöterna ska utses till samordnare. (ur *Regler för utbildning på forskarnivå vid KI*, avsnitt 7.2.5)

Samordnare i betygsnämnden

Samordnaren ansvarar för:

- Att förhandsgranskningen av delarbeten sker och att blanketten *Betygsnämndens förhandsgranskning* sänds till Disputationskommittén senast två veckor efter att delarbetena och övriga obligatoriska underlag kommit betygsnämnden till handa.
- Att den eventuella kritik som framförs av enskild betygsnämndsledamot vid förhandsgranskningen kommer till samtliga ledamöters kännedom samt att ansvara för vidare diskussion inom nämnden.

Mer information under *Förhandsgranskning* nedan.

[1] https://medarbetare.ki.se/forskarutbildning/dokument-och-instruktioner-inom-forskarutbildning

Ordförande vid licentiatseminarium – roll och ansvar

Det ska finns en ordförande vid licentiatseminariet, vilken utses av disputationskommittén. Det rekommenderas att inte utse någon av handledarna.

Ordförandes roll är att samordna och vara värd vid seminariet. Han/hon förväntas känna till proceduren kring licentiatseminarier (se *Licentiatseminariet* nedan) samt kunna hantera eventuella komplikationer i samband med seminariet (se *Oförutsedda situationer* nedan).

Licentiatavhandlingen

Ur Regler för utbildning på forskarnivå vid KI avsnitt 7.3.1 och 7.2.1:
En licentiatavhandling författas vanligtvis i form av en sammanställningsavhandling, dvs. består av ett eller flera separata vetenskapliga delarbeten, vilka introduceras och diskuteras i en ramberättelse, en s.k. kappa.

Antalet delarbeten kan variera, men de ska för en licentiatavhandling sammantaget ha en omfattning som motsvarar två års heltidsstudier inom utbildning på forskarnivå, samt en vetenskaplig kvalitet som kan förväntas vid ett internationellt framstående universitet.

Förhandsgranskning

Betygsnämnden ska, innan avhandlingen lämnas till tryck, utföra en förhandsgranskning av om kvaliteten i avhandlingens delarbeten är tillräckligt hög för en licentiatexamen.

Vid oenighet är det majoritetens bedömning som gäller, även om samtliga ledamöter i nämnden förväntas bidra med kommentarer i utlåtandet.

Om betygsnämnden bedömer att kvaliteten inte är tillräckligt hög rekommenderas licentianden att skjuta upp sitt seminarium.

Som grund för sitt utlåtande ska betygsnämnden beakta om delarbetena uppfyller en kvalitet som kan förväntas vid ett internationellt framstående universitet och om de har ett omfång som motsvarar två års forskarutbildning på heltid. Detta är en subjektiv bedömning som kräver såväl sakkunskap som integritet hos betygsnämndens ledamöter.

Betygsnämnden ska särskilt granska delarbeten som är i manuskriptform. Doktorandens insats i respektive delarbete framgår av ansökan om licentiatseminarium.

Notera att betygsnämnden i sitt utlåtande inte får ställa utökade krav på antal publicerade delarbeten i avhandlingen.

Rutin:
Följande underlag ska licentianden skicka till betygsnämnden inför förhandsgranskningen:

- Samtliga delarbeten
- Kopia av den godkända ansökan om licentiatseminarium
- Blankett *Betygsnämndens förhandsgranskning*, att fyllas i av betygsnämnden

Doktoranden bifogar även redogörelserna för doktorandens lärande och utveckling, inklusive måluppfyllnad (Läs mer under *Mål för licentiatexamen* nedan).

När betygsnämnden har fått delarbetena tillhanda har ledamöterna två veckor på sig att utföra förhandsgranskningen och samordnaren att skicka in betygsnämndens bedömning.

Observera att kontakt mellan respondent/handledare och betygsnämnd ska begränsas till endast frågor av praktisk natur. Det är mycket olämpligt att före examinationen på något sätt diskutera innehållet i avhandlingen med respondenten.

Vad ingår i examinationen?

Betygsnämnden ska bedöma:

- respondentens **presentation** av avhandlingen vid licentiatseminariet inklusive förmåga att svara på frågor och att diskutera betydelsen av sina resultat inom forskningsfältet
- kvalitet på **ramberättelsen/kappan**
- vetenskapliga innehållet i **delarbetet/delarbetena**
- uppfyllelse av **målen för licentiatexamen**

Mot bakgrund av denna bedömning fattar betygsnämnden beslut om betyget godkänd eller underkänd.

Ramberättelsen/kappan

Syftet med kappan är att:

- visa brett och djupt kunnande och förståelse av forskningsområdet samt visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap inom området
- sammanfatta syftet med forskningsprojektet och de hypoteser/frågeställningar som har adresserats
- visa förtrogenhet med forskningsområdets metoder
- visa förmåga att sätta de egna forskningsresultaten i ett sammanhang av aktuell forskning inom forskningsområdet
- visa att examensmålen för utbildning på forskarnivå är uppnådda

Tonvikten i ramberättelsen bör ligga på en reflekterande diskussion och kontextualisering av de egna forskningsresultaten. Texten ska vara doktorandens egen och inte bestå av extensiv kopiering av textavsnitt från i avhandlingen ingående delarbeten.

Senast samma dag som avhandlingen offentliggörs genom spikning, dvs. tre veckor före seminariet, ska respondenten skicka den tryckta avhandlingen till betygsnämndsledamöterna och till ordförande vid seminariet.

Ifall betygsnämnden bedömer att kappan har låg kvalitet bör detta tas upp med respondenten vid seminariet.

Textmatchning/plagiat

I samband med spikningen körs avhandlingens kappa genom ett textmatchningssystem varefter rapporten skickas från KI:s universitetsbibliotek till samtliga ledamöter i betygs-nämnden. Syftet är att rapporten ska fungera som ett verktyg vid bedömning av kappan.

Tillsammans med rapporten får betygsnämnden instruktioner kring hur rapporten ska tolkas. Instruktionerna finns även publicerade på KI:s webb.[2]

Mål för licentiatexamen

Det ingår i betygsnämnden uppdrag att bedöma om målen för licentiatexamen är uppfyllda. Om betygsnämnden anser att det inte tillräckligt tydligt framgått om respondenten uppnått alla mål bör frågor ställas tills detta är utrett på ett tillfredsställande sätt. Som underlag kan redogörelserna för doktorandens lärande och utveckling inklusive måluppfyllnad användas.

Läs mera på KI:s webb om hur målen för forskarutbildning kan uppnås[3]

Redogörelser för doktorandens lärande, utveckling som forskare inklusive måluppfyllnad

Både doktorand och huvudhandledare har skrivit redogörelser för doktorandens lärande, och utveckling som forskare inklusive måluppfyllnad.

Syftet är att synliggöra doktorandens lärande och utveckling. Underlaget är ett komplement till de resultat som presenteras i avhandlingens kappa och i delarbeten, och utgör ett underlag för betygsnämnden då de förbereder licentiatseminariet.

[2] https://medarbetare.ki.se/plagiatgranskning-inom-forskarutbildning.

[3] https://medarbetare.ki.se/mal-for-forskarutbildning-enligt-hogskoleforordningen

Licentiatseminariet

Seminariet ska vara offentligt och företrädesvis hållas på engelska men även svenska är tillåtet. Notera att det inte finns någon opponent vid en licentiatexamination.

Respondenten ska under ett offentligt licentiatseminarium beskriva forskningsprojektet som utgör grund till licentiatavhandlingen, inklusive bakgrund, metoder, resultat och slutsatser.

Därefter ställer betygsnämnden frågor i relation till avhandlingens innehåll med syfte att bedöma om målen för licentiatexamen uppnåtts. Även övriga åhörare ska ges tillfälle att ställa frågor.

(*Regler för utbildning på forskarnivå*, avsnitt 7.3.7)

Digital medverkan

Betygsnämndsledamöter får delta på distans via digitala lösningar under förutsättning att seminariet kan genomföras med hög kvalitet. Vid problem måste seminariet avbrytas och får inte återupptas förrän det säkerställts att allt fungerar tillfredsställande.

Respondent och ordförande får inte delta på distans, men undantag kan göras vid synnerliga skäl (t.ex. pågående pandemi) efter godkännande av disputationskommittén.

Det är tillåtet med distansåhörare, men det är bara åhörare som finns på plats i lokalen som kan garanteras att kunna interagera med respondenten.

(*Regler för utbildning på forskarnivå vid KI*, avsnitt 7.3.7 och 7.2.9)

Beslutssammanträde efter seminariet

Efter seminariet kallas betygsnämnden till omedelbart sammanträde för beslut om betyg. Betygsnämndens möte består av två delar:

1. Under mötets första del får handledare och seminariets ordförande närvara. Då kan respondentens prestationer diskuteras.
2. Under mötets andra del får endast betygsnämndens ledamöter närvara. Då fastställs betyg och eventuell skriftlig motivering, varefter protokollet fylls i och undertecknas.

Om det framkommit något av så extraordinär art att betygsnämnden anser det nödvändigt att inför sitt beslut företa särskilda undersökningar eller konsultationer bör betygsnämnden ajournera detta sammanträde. Ajourneringen ska vara kort, max två veckor. Majoritetsbeslut gäller. Enstaka ledamot kan reservera sig mot betygsnämndens beslut om betyg, i så fall ska särskild motivering ges.

Vid underkännande ska betygsnämnden skriftligen motivera detta beslut och licentianden ska få möjlighet att vid senare tillfälle åter ansöka om att försvara en licentiatavhandling för att uppnå licentiatexamen.

(*Regler för utbildning på forskarnivå*, avsnitt 7.2.10 och 7.3.8)

Oförutsedda situationer

Ibland uppstår situationer som gör att seminariet inte löper enligt gängse rutiner och det åligger då ordföranden att hantera dessa.

Förhinder

Om någon av ledamöterna i betygsnämnden inte infinner sig finns möjligheten att 1) invänta sen ankomst, 2) koppla upp personen digitalt eller 3) att byta ut personen i fråga.

För att byta ut en betygsnämndsledamot ska handläggare i disputationskommittén kontaktas (se kontaktuppgifter nedan) så att en ny person kan utses. Notera att ett licentiatseminarium endast får genomföras om det finns tre betygsnämndsledamöter. (*Regler för utbildning på forskarnivå vid KI,* avsnitt 7.2.9)

Misstankar om oredlighet

Om misstanke om vetenskaplig oredlighet, fusk, vilseledande, jäv eller andra oegentligheter framkommer i samband med förhandsgranskningen eller vid seminariet ska detta rapporteras.

Kontaktuppgifter

- Frågor rörande formalia, förhinder eller för rapportering av oegentligheter: disputation@ki.se. E-post läses löpande under kontorstid av handläggare i KI:s disputationskommitté.
- Frågor rörande genomförandet av licentiatseminariet: Studierektorer och administration för forskarutbildning på respektive KI-institution: https://medarbetare.ki.se/kontakt-studierektorer-och-administratorer-for-forskarutbildning

Information om forskarutbildning: https://medarbetare.ki.se/forskarutbildning

BILAGA. Mål för licentiatexamen

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialist-kunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.